

Historia Szkoła podstawowa

Podstawowe założenia, filozofia zmiany
i kierunki działania

Autor: prof. dr hab. Włodzimierz Suleja

MINISTERSTWO
EDUKACJI
NARODOWEJ

» podstawa
programowa 2017

Dobra
Szkoła

OŚRODEK
ROZWOJU
EDUKACJI

Ogólne cele kształcenia w szkole podstawowej

- 1) wprowadzanie uczniów w świat wartości, w tym ofiarności, współpracy, solidarności, altruizmu, patriotyzmu, szacunku dla tradycji, wskazywanie wzorców postępowania i budowanie relacji społecznych, sprzyjających bezpiecznemu rozwojowi ucznia (rodzina, przyjaciele);
- 2) wzmacnianie poczucia tożsamości indywidualnej, kulturowej, narodowej, regionalnej i etnicznej;
- 3) formowanie u uczniów poczucia godności własnej osoby i szacunku dla godności innych osób;
- 4) rozwijanie kompetencji takich jak kreatywność, innowacyjność i przedsiębiorczość;
- 5) rozwijanie umiejętności krytycznego i logicznego myślenia, rozumowania, argumentowania i wnioskowania;
- 6) ukazywanie wartości wiedzy jako podstawy do rozwoju umiejętności;

Ogólne cele kształcenia w szkole podstawowej

- 7) rozbudzanie ciekawości poznawczej uczniów oraz motywacji do nauki;
- 8) wyposażenie uczniów w taki zasób wiadomości oraz kształtowanie takich umiejętności, które pozwalają w sposób bardziej dojrzały i uporządkowany zrozumieć świat;
- 9) wspieranie ucznia w rozpoznawaniu własnych predyspozycji i określaniu drogi dalszej edukacji oraz rozumieniu, innych i miejsca człowieka w świecie;
- 10) wszechstronny rozwój osobowy ucznia poprzez pogłębianie wiedzy oraz zaspokajanie i rozbudzanie jego naturalnej ciekawości poznawczej;
- 11) kształtowanie postawy otwartej wobec świata i innych ludzi, aktywności w życiu społecznym oraz odpowiedzialności za zbiorowość;
- 12) zachęcanie do zorganizowanego i świadomego samokształcenia opartego na umiejętności przygotowania własnego warsztatu pracy;
- 13) ukierunkowanie ucznia ku wartościom.

Najważniejsze umiejętności rozwijane w ramach kształcenia ogólnego w szkole podstawowej

- 1) sprawne komunikowanie się w języku polskim oraz w językach nowożytnych;
- 2) sprawne wykorzystywanie narzędzi matematyki w życiu codziennym, a także kształcenie myślenia matematycznego;
- 3) poszukiwanie, porządkowanie, krytyczna analiza oraz wykorzystanie informacji z różnych źródeł;
- 4) kreatywne rozwiązywanie problemów z różnych dziedzin ze świadomym wykorzystaniem metod i narzędzi wywodzących się z informatyki, w tym programowanie;

Najważniejsze umiejętności rozwijane w ramach kształcenia ogólnego w szkole podstawowej

- 5) rozwiązywanie problemów, również z wykorzystaniem technik mediacyjnych;
- 6) praca w zespole i społeczna aktywność;
- 7) aktywny udział w życiu kulturalnym szkoły, środowiska lokalnego oraz kraju.

Ogólne założenia realizacji Historii w Podstawie programowej 2017

1. II etap edukacyjny obejmujący klasy IV–VIII szkoły podstawowej.
2. Kształcenie i wychowanie w szkole podstawowej sprzyja rozwijaniu postaw obywatelskich, patriotycznych i społecznych uczniów.
3. Zadaniem szkoły jest wzmacnianie poczucia tożsamości narodowej, przywiązania do historii i tradycji narodowych, przygotowanie i zachęcanie do podejmowania działań na rzecz środowiska szkolnego i lokalnego, w tym do angażowania się w wolontariat. Szkoła dba o wychowanie dzieci i młodzieży w duchu tolerancji i szacunku dla drugiego człowieka.

Ogólne założenia realizacji Historii w Podstawie programowej 2017

4. Klasa IV: propedeutyczne rozwiązanie poprzez spojrzenie na odległą i bliższą przeszłość przez pryzmat postaci o doniosłym znaczeniu dla kształtowania polskiej tożsamości kulturowej. Postaci, których dokonania w sposób trwały i znaczący określiły nasze dzieje, poczynając od fundamentalnego wyboru dokonanego przez Mieszka I, po zbiorowy wysiłek bohaterów „Solidarności”.
5. Emocjonalny stosunek ucznia do dziejów ojczystych.

Ogólne założenia realizacji Historii w Podstawie programowej 2017

6. Klasy V–VIII: chronologiczny układ opisu biegu dziejów.

- klasa V – od zaprezentowania starożytnych cywilizacji do omówienia konstytucji *nihil novi* jako logicznego zamknięcia ustrojowych zmian w Rzeczypospolitej.
- klasa VI – rozpoczęcie od wielkich odkryć geograficznych po zagadnienia dotyczące doby napoleońskiej.
- klasa VII – począwszy od Europy po kongresie wiedeńskim po zawiązanie antypolskiego sojuszu pomiędzy Niemcami a Związkiem Sowieckim.
- klasa VIII – uczeń poznaje okres historii od wybuchu II wojny światowej po moment przystąpienia Polski do Wspólnoty Europejskiej.

Podstawa programowa 2017	Podstawa programowa 2012
Cele kształcenia – wymagania ogólne	Cele kształcenia – wymagania ogólne
I. Chronologia historyczna	I. Chronologia historyczna
II. Analiza i interpretacja historyczna	II. Analiza i interpretacja historyczna
III. Tworzenie narracji historycznej	III. Tworzenie narracji historycznej
Liczba godzin tygodniowo – 9	II etap edukacyjny – historia i społeczeństwo
	IV. Zainteresowanie problematyką społeczną
	V. Współdziałanie w sprawach publicznych
	Liczba godzin tygodniowo – 10

Podstawa programowa 2017	Podstawa programowa 2012
<p>Treści nauczania – wymagania szczegółowe</p>	<p>Treści nauczania – wymagania szczegółowe</p>
<p>Klasa IV Nauczanie poprzez pryzmat postaci o doniosłym znaczeniu dla kształtowania polskiej tożsamości kulturowej.</p>	<p>Klasy IV–VI (szkoła podstawowa) Cykl zamknięty: od refleksji nad sobą po Solidarność i powstanie III RP.</p>
<p>Klasa V–VIII Liniowy układ treści od starożytnych cywilizacji po przystąpienie Polski do Wspólnoty Europejskiej.</p>	<p>Klasa I–III (gimnazjum) Spiralny układ treści: od najdawniejszych dziejów człowieka po sprawę polską w I wojnie światowej.</p>
<p>Rozwiązanie propedeutyczne zastosowane w klasie IV w kolejnych klasach przechodzi w chronologiczny układ opisu biegu dziejów.</p>	

Warunki realizacji – metody

1. Zastosowane w procesie dydaktycznym różnorodne metody nauczania i środki dydaktyczne powinny być dostosowane do wiekowych możliwości uczniów oraz ich indywidualnych potrzeb.
2. Stosowanie klasycznych metody nauczania: opis, pogadanka, wykład, filmy, praca z mapą oraz metody aktywizujące oparte na działaniu i wykorzystaniu technologii informacyjno-komunikacyjnej: inscenizacje, przedstawienia, symulacje, debaty i dyskusje, przygotowanie prezentacji multimedialnych, zajęcia z tablicą interaktywną, gry dydaktyczne, tworzenie programów multimedialnych.
3. Dodatkowo zaleca się: lekcje muzealne, wystawy, wizyty w miejscach pamięci, rekonstrukcje historyczne, spotkania ze świadkami historii, wizyty w centrach dydaktycznych i naukowych (np. Ośrodek KARTA, Ośrodek „Pamięć i Przyszłość”, Centrum Turystyki Kulturowej TRAKT), jak również w Instytucie Pamięci Narodowej.

Warunki realizacji – metody (2)

Uwzględniając poddawaną krytyce powszechność użycia testów wyboru i ich ograniczoną przydatność, nauczyciele powinni położyć nacisk na kształcenie umiejętności rozumienia przeszłości i formułowania własnych wypowiedzi (cele kształcenia I. 4,5; II. 1,4,5; III. 1-4).

Podstawa programowa bardzo często – jako czasowników operacyjnych – używa zatem sformułowań:

- „wyjaśnia”,
- „charakteryzuje”,
- „ocenia”,
- „opisuje”.

Warunki realizacji – przykłady (1)

Uwzględniając etap rozwoju 10 - latków, w klasie IV przewidziano, że uczniowie będą poznawać historię Polski przez pryzmat dokonań wybitnych postaci historycznych lub zbiorowości.

Zadaniem nauczyciela jest pobudzenie wyobraźni uczniów poprzez ukazanie obrazu/epizodu przedstawiającego bohaterów narodowych, którzy podejmują konkretne działania przynoszące doniosłe rezultaty. Lekcja poświęcona Bolesławowi Chrobremu powinna dotyczyć jednego wydarzenia, zjazdu w Gnieźnie, a nie całego życiorysu króla. Nauczyciel w trakcie lekcji – oprócz celów wychowawczych i poznawczych – bez trudu zrealizuje także cele kształcenia ujęte w trzech obszarach wymagań ogólnych:

1. Chronologia historyczna
2. Analiza i interpretacja historyczna
3. Tworzenie narracji historycznej.

Warunki realizacji – przykłady (2)

Nieuwzględnienie w podstawie programowej jakiejś postaci lub wydarzenia nie oznacza, iż dany fakt lub postać nie zostaną omówione na lekcji. To nauczyciel wybiera program nauczania, podręcznik, treści i metody nauczania. Dla przykładu: postać zasłużonego Karola Marcinkowskiego, którego nazwiska nie ma w podstawie programowej, z pewnością zostanie wspomniana w trakcie omawiania zagadnienia „postawy społeczeństwa polskiego w stosunku do zaborców – trójlojalizm, praca organiczna, spółdzielczość” (XXIV, pkt.2).

Podstawa programowa 2017 w ujęciu liczbowym

Liczba bloków tematycznych dla klas V-VIII

34

Liczba jednostek tematycznych

(nie są tożsame z tematami lekcji, mogą ulec rozszerzeniu lub zawężeniu)

180

Liczba jednostek tematycznych poświęconych dziejom ojczystym

112 = 62%

Liczba jednostek tematycznych poświęconych zagadnieniom politycznym

115 = 64%

Liczba jednostek tematycznych poświęconych historii militarnej

(zagadnienia polityczne i militarne często się pokrywają)

49 = 27%

Dziękuję za uwagę

 podstawa
programowa 2017

